

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

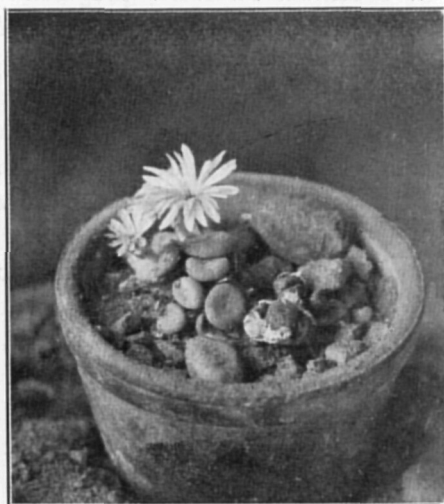
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

CONOPHYTUM, N. E. Br.

Door Dr. A. TISCHER, Bruchsal.

De zeer gunstige klimatologische ligging van mijn tegenwoordige woonplaats heeft dit jaar een groot aantal soorten van dit geslacht in bloei gebracht, zoodat het mij thans mogelijk is, de beschrijving van een aantal tot dusver nog niet bekende bloemen te publiceeren.

16. *Conophytum tubatum* Tisch. spec. nov.

Conophytum tabatam Tisch. spec. nov.

Photo Dr. A. Tischer.

Dwergachtige planten van zodevormigen groei. Corpuscula zeer dicht opeenstaand, kegelvormig, van boven gezien cirkelrond, plat of zeer zwak gewelfd, soms ook lichtelijk ingedeukt; zijden in sommige gevallen een weinig overhangend (type H van den Brownschen sleutel, zie pag. 245, jaarg. 1931 „Succ."), tot 12 m.M. lang, bovenzijde tot 8 m.M. in diameter, blauwachtiggroen, glad, kaal; op de bovenzijde bevinden zich naar den rand toe eenige fijne, donkerder getinte stippen, de spleet is haast niet donkerder omrand en duidelijk behaard.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis $\pm$ 4 m.M. boven de spleet uitstekend, zeer dun en doorzichtig, met 4, 1—2 m.M. lange slippen. Bloem 1,5—1,8 c.M. in diameter; kroonbuis $\pm$ 1 c.M. uitstekend, rose-oranje van kleur; kroonbladeren 25 in getal, in 1—2 kransen gerangschikt, tot 2 m.M. breed, niet zeer spits, de binnensten nauwelijks korter, lichtlila van kleur, naar den voet toe witachtig wordend; binnen de kroonbladeren 7—8 geelgekleurde staminodiën. Meeldraden 8—10 in getal, diep in de buis staand; helmknoppen lichtgeel; helmraden geelachtig, zeer fijn. Aantal stempels 4, zeer kort, $\frac{1}{2}$ m.M. lang, geelachtig, op 1 m.M. lange stijl, die witachtig van kleur is.

Vrucht onbekend, alsook ontdekker en vindplaats.

Ik kreeg deze opmerkelijke plant van den heer R. Graessner, Perleberg, als *C. obscurum* N. E. Br. toegezonden, waarvan ze echter totaal verschilt. Een kleine plant van *C. obscurum* is ook op onze afbeelding te zien. *C. tubatum* — aldus genoemd wegens haar trompetvormig uiterlijk 1) — is nauw verwant aan *C. minutum* N. E. Br., *C. Pearsonii* N. E. Br. en andere vormen. Het bijzonder karakter der bloem en de eigenaardige vorm en teekening der corpuscula laten de plant duidelijk als een op zichzelf staande soort kennen.

De bloem ontplooit zich in den beginne slechts bij vollen zonneschijn, doch later ook bij donker weer en blijft dan 3 weken lang dag en nacht geopend.

Eigenaardig en opmerkelijk is ook de buitengewoon langzame ontwikkeling der bloemen, die — in tegenstelling met andere naverwante vormen — van haar eerste zichtbaar worden in de spleet tot de eerste ontluiking *verscheidene weken* duurt.

1) *tuba* = trompet.

17. *Conophytum multicolor* Tisch. 1)

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 1—2 m.M. boven de spleet uitkomend, tamelijk samengedrukt, groen, met 5, $\pm$ 1 m.M. lange, vrij spitse, roodachtig-bruine slippen. Kroonbuis niet boven de kelkbuis uitstekend; kroonbladeren 28—30 in getal, in 2 kransen gerangschikt, smal, lijnvormig, spits, donker stroogeel, niet naar alle kanten gelijkmatig verdeeld, maar in twee tegenover elkander staande, vrij scherp gescheiden groepen gerangschikt, hetgeen de bloem er eenigszins samengedrukt doet uitzien. De bloem heeft op deze wijze een grootste doorsnede van 10—12 m.M. en een kleinste van 8—10 m.M. Meeldraden iets boven de buis uitkomend, klein, lichtgeel; helmdraden wit. Aantal stempels 5, draadvormig, 2—3 m.M. lang, een weinig spreidend, groenachtig, geen stijl. Bloemen 's nachts geopend, geurend.

18. *Conophytum novellum* N. E. Br. 2)

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 2 m.M. uitstekend, witachtiggroen, met 6 spitse, roodachtige 1 m.M. lange slippen. Kroonbuis 3—4 m.M. uitstekend, wit; bloemkroon 1,5 c.M. in diameter; kroonbladeren 35 in getal, in 2—3 kransen, los staand en teruggebogen, wit, glimmend, lijnvormig, spits. Meeldraden lichtgeel, in 2 groepen staand, de buitensten tamelijk uitstekend, binnensten in het bovenste gedeelte der buis ingesloten; helmdraden wit. Aantal stempels 5, geelachtigwit, 1,5—2 m.M. lang, op 1 m.M. lange stijl. Bloem 's nachts geopend, geurend.

5a. *Conophytum pardivisum* Tisch.

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis $\pm$ 3 m.M. boven de spleet uitkomend, wit, naar boven roodachtig getint, met 4 roodachtige, 1½ m.M. lange slippen. Bloem, wanneer ze geheel geopend is 1,5—1,8 c.M. in diameter. Kroonbladeren 28—30 in getal, glimmend wit, smal, spits, in 1—2 kransen staand, de binnensten somtijds wat korter, teruggebogen. Meeldraden geel, klein, de buitensten tamelijk ver boven

1) *multicolor* = veelkleurig.

2) De soortnaam *novellum* = nieuw of ongewoon.

de buis uitkomend, de binnensten nauwelijks in de buisholte zichtbaar; helmdraden wit. Aantal stempels 4, geel, $\frac{1}{2}$ m.M. lang, op 2 m.M. lange stijl. Bloem 's nachts geopend, zwak geurend.

(Wordt vervolgd.)

Vert. M. K.

N.B. Aangezien dit artikel ten deele een aanvulling is van zijn bijdrage over *Conophytum* in jaargang 1931 (zie Maart-, November- en December-aflev.) lijkt het ons niet ongeschikt, dit artikel daarop te laten aansluiten. De nummering der in den vorigen jaargang beschreven soorten wordt in deze nieuwe bijdragen dus gewoon vervolgd.

M. K.

Conophytum percrassum Schick et Tisch. spec. nov.

$\frac{3}{4}$ natuurlijke gr.

Photo Carl Schick.

Voor beschrijving dezer soort zie j.g. 1931, pag. 223-24.

HET LEEKENHOEKJE.

Het doet ons genoeg eindelijk het middel gevonden te hebben om de leden aan het schrijven te krijgen, hetgeen te constateeren is uit het groot aantal brieven, dat naar aanleiding van deze rubriek binnenkomt. Het is natuurlijk niet doenlijk alle correspondentie in ons blad op te nemen, maar nuttige wenken zullen steeds naar voren gebracht worden.

Zoo schrijft de Heer Hoofstman te Lutterade, naar aanleiding van de verwarming van een zaaibak door middel van één kooldraadlamp (zie Febr.nummer) het volgende: Eén kooldraadlamp verbruikt veel stroom, de verwarming is spoedig te groot en niet gelijkelijk verdeeld. Daarom zou ik in overweging willen geven om 4 kooldraadlampen te plaatsen van 25 N. K. in serie geschakeld. De lampen worden regelmatig over de ruimte verdeeld. Door den hoogen weerstand branden de lampen flauw, de electriciteitsmeter reageert hierop bijna niet en de kosten zijn uiterst gering. Om de temperatuur ook op koude dagen of 's nachts constant te houden, verbindt men parallel op één of twee der lampen een schakelaar. Draait men nu zoo'n afsluiter om, dan passeert de stroom door de schakelaar en niet door de lamp, de weerstand daalt hierdoor en de overblijvende lampen branden helderder en geven meer warmte. Hierdoor is men in staat de temperatuur te regelen.

Nu hebben wij ons eerst nog aan onze belofte te houden en U in te lichten over *zaaien* in een medicijnfleschje.

De Heer van Wijngaarden te Sliedrecht schrijft het volgende: „Op bldz. 261 van „Kamerplanten" door E. Th. Witte komt o.m. voor: „Een aardigheid, die nogal interessant is, is het zaaien van kleine fijne cactussen in een medicijnfleschje. In zulk een fleschje brengt men een weinig aarde, deze maakt men voldoende vochtig, waarna men er eenige zaadkorrels inwerpt. Hierna doet men de kurk op het fleschje, waarna het voor het venster gezet wordt. Daar geen vocht uit het fleschje verdampen kan, kiemen de zaden erg gemakkelijk en groeien zoolang verder tot de aarde, waarin ze staan, uitgeteerd is. Een afbeelding toont zoo'n fleschje met zaailingen, die er 1 1/2 jaar in gestaan hebben. Genoemde Heer heeft zelf een proef genomen met schitterend resultaat. Na een jaar heeft hij het fleschje voorzichtig stuk geslagen en de plantjes afzonderlijk opgepot.”

Het is een mooie tijd om dat eens te probeeren en gaarne wenschen wij op de hoogte gesteld te worden van de resultaten. Het spreekt vanzelf, dat maar een beperkt aantal zaadjes uitgezaaid moet worden.

In het Maartnummer hebben wij gelezen, dat de kiemplantjes, die het eerst gekomen zijn, overgeplant moeten worden in een andere bak. Zijn deze plantjes nu een week of vier oud, dan zetten wij ze over in een bak met wat voedzamer grond, dus wat

minder zand er doorheen en laten ze dan maar profiteeren van lucht en licht. Dikwijls komt het voor, dat zaailingen vergrauwen. Dit wordt veroorzaakt door een roodachtig insect; het is geen roode spin maar lijkt er heel veel op. Wordt U het gewaar, bespuit dan de zaailingen met een verdelgingsmiddel, anders is in minimum van tijd Uw geheele collectie zaailingen aangetast. De zaailingen hebben na 4 weken al een aardig wortelgestel, bij de overzetting is er voor te zorgen, dat de wortels niet beschadigen en ze niet met kracht en geweld in een gaatje worden geduwd. U vult de nieuwe groeiplaats tot zoover, dat de wortels van het plantje, dat U gelijk houdt met de bovenkant van den pot, de aarde niet raken. Vervolgens maakt U in het midden een verhooging van aarde en laat daar het plantje op zakken. De wortels worden langs de hellingen der verhoogingen gelegd en hebben nu gelegenheid zich te ontwikkelen. Verder wordt de pot aangevuld met aarde, die zacht aangedrukt wordt. Alvorens dat te doen kijkt men, of het plantje niet te diep staat, anders wordt het zeer voorzichtig nog een weinig opgetrokken.

Wij zien al lange rijen nieuwe en schoongemaakte potten. De nieuwe potten worden voor 't gebruik een 24 uur in een bak met water gelegd. Welke planten zullen wij verpotten? In de eerste plaats die planten, welke het vorige jaar niet veel lust hadden zich te ontwikkelen. Wat kan de oorzaak zijn van dit niet willen groeien? O, dat zien wij wel als we ze verpotten. De planten, die voor verpotten in aanmerking komen, worden eenige dagen te voren droog gehouden, dan laten ze gemakkelijker los en de aarde is gemakkelijk tusschen de wortels te verwijderen.

Bij het verwijderen der planten uit de potten gaat men zeer voorzichtig te werk om te voorkomen, dat het wortelgestel beschadigt. Zet een plant zoo vast in den pot, dat er geen bewegen in te krijgen is, dan is stuk slaan van den pot het eenigste middel, maar voorzichtig, opdat de scherven de plant of de wortels niet beschadigen.

Is de plant uit den pot, dan inspecteeren wij de wortels of ze gezond zijn en of er geen wortelluis aanwezig is. Zijn wij overtuigd, dat we deze vragen ontkennend kunnen beantwoorden, dan moet de oorzaak gezocht worden in uitgemergelden grond. Dezen grond vervangen wij door nieuwen en de zaak is weer gezond. Deugt het wortelgestel niet, dan snijden wij de slechte wortels weg

en laten de onstane wonden opdrogen alvorens de plant weer op te potten. In beide gevallen gooi men de oude aarde niet weg, maar wordt ze door de nieuwe aarde heengewerkt omdat ze zeer zeker goede bacteriën bevat. Alleen als de oude aarde blauwachtig wit ziet, gooi ze dan maar gauw weg. Het verpotten op zich zelf is een handigheid en het spreekt van zelf dat te groote planten het gemakkelijkst door 2 personen onderhanden genomen kunnen worden, ofschoon men, door zoo'n groote plant eerst aan een stok te binden, alleen heel wat bereiken kan. Nu gaan we de planten in een anderen pot plaatsen. We nemen potten waar de wortels ruim in kunnen. Planten met een penwortel zooals: *Mesem. vittatum* en *Echinocactus Williamsii*, moeten een hoogen pot hebben, evenals *Phyllo's*, *Opuntia's* en *Cereussen*, doch de meeste vetplanten spreiden de wortels horizontaal, dus verlangen een meer breed dan hoogen pot. Wij nemen den nieuwen pot en dekken het gaatje in den bodem met een potscherf af, met den *bollen* kant naar boven, anders wordt alle afvoer afgesneden als men dezen kant onder legt. Deze scherf is later bij verpotten erg gemakkelijk, want door een stokje onder in den pot te steken, drukt men tegen deze scherf, die de plant geleidelijk omhoog schuift.

Verder gaat men te werk zooals hiervoor beschreven met zaailingen. Alleen is het aan te bevelen de te gebruiken aarde zoo droog mogelijk te houden, dan gaat ze gemakkelijk tusschen de wortels en staat de plant spoediger vast. De verpotte plant krijgt een paar dagen geen water en het is aan te bevelen haar in een besloten ruimte te plaatsen.

De goede groeiers verpotten wij zoo om de 3 jaar. Bent U bang, dat ze niet voldoende voedsel zullen hebben voor het komende seizoen, probeert U dan eens *Pokon*. Wij zijn geen voorstanders van het mesten der succulenten, doch de proeven met dezen kunstmest hebben, voor zoover hij door ons toegepast is, bevredigende resultaten opgeleverd.

Verpot men zoo'n plant, dus een goede groeier, dan gebruikt men de oude aarde weer vermengd met nieuwe. Tot zoover het verpotten.

De Heer Louwe te Rotterdam schrijft over het verpotten het volgende: „Eenige jaren geleden kwam ik op de gedachte mijn planten niet meer in het voorjaar, doch in het najaar te verpotten. Ik ging hierbij van het idee uit, dat in Maart de groei aan de planten zichtbaar wordt, hetgeen beteekent dat het wortelgestel

aan het werk is. Dan komt de mensch en stoort moedwillig dit nieuwe leven om nieuwe aarde te geven, hetgeen hij toch in 't *najaar* had kunnen doen, zooals dat in de natuur ook gebeurt. In het *najaar* vallen de bladeren af en door het slechte weer gaan deze tot rotting over, de regen zorgt dan dat de sappen in de aarde doordringen, de koude dwingt tot rust en als het vriendelijk voorjaar komt is alles gereed en behoeft de plant nergens op te wachten.

Waarom zouden wij dan de eerste hindernis zijn in het nieuwe leven in het voorjaar? Zeker het verpotten in het *najaar kan* ook bezwaren meebrengen. Immers wanneer moet men dat doen? In September b.v. komen heel veel planten flink uit de kluiten, zoodat men niet al te vlug met het verpotten moet beginnen en wacht men tot December, dan zullen de wortels geen kracht meer hebben zich een goede plaats te verzekeren in den pot. Wij moeten dus goed opmerken, meevoelen. Als na het verpotten de planten nog een dag of veertien goed weer hebben is de zaak wel in orde. De rust komt dan en tegen het voorjaar houdt niets de planten meer tegen zich tegelijk met de nieuwe lente te ontplooiën. De door mij verkregen resultaten zijn schitterend."

Tot zoover de schrijver. Hij begint een voorbehoud te maken als na het verpotten de planten een dag of veertien goed weer hebben, en dat heeft de schrijver zeker gehad gezien de schitterende resultaten, maar als men dit nu niet heeft wat dan? Onwillekeurig kneust men bij 't verpotten wel eens een wortel en dan moet deze verwijderd worden, de wond moet opdrogen, en dat gaat in 't *najaar* niet zoo vlot, dan blijven de 14 dagen goed weer uit en daar zit men. Van opnieuw wortel maken is geen sprake meer en waarom onze zorgen nog grooter gemaakt? We hebben al werk genoeg ze door den winter te krijgen, waarom zullen wij deze zorgen nog vergrooten? Als in 't voorjaar de groei zichtbaar wordt, herstelt een verpotte plant zich spoedig, hetgeen in 't *najaar* absoluut uitgesloten is. Gaarne vernemen wij de zienswijze der leden in deze aangelegenheid.

Na het verpotten kunnen de planten naar het zomerverblijf, een kasje of bakken. Bakken zijn niet zoo kostbaar en kunnen toch stevig zijn; inplaats van hout neemt men eterniet. Men bestelt eerst liefst éénruiters en maakt daarnaar de bak, dan passen de ruiten direct.

In 't voorjaar verpotten wij geen Echinopsissen want die hebben

reeds knop gezet, evenals rankende Cereussen, Phyllo's, Echinocactus minusculus en nog enkele vroegbloeiers, waarvan nu de knoppen al zichtbaar zijn.

Met water geven kan men nu wat royaler zijn, maar steeds nog 's morgens, met inachtneming van hetgeen hierover geschreven is bij verpotte planten.

Wij profiteren nu zooveel mogelijk van de zonnewarmte, waardoor een vochtige warmte in kas of bak ontstaat. Bij zacht weer flink luchten, doch zorgen dat een paar uur voor zonsondergang de kas of bak weer gesloten wordt. Plaats verpotte planten niet direct in de volle zon.

Volgt U goed de nachtvorstberichten, want te groote temperatuurschommelingen zijn niet aan te bevelen.

HOE IK VETPLANTENLIEFHEBBER WERD.

Het was in het jaar 1919 dat ik als 16-jarig jongmensch liep te snuffelen op de bloemenmarkt te Amsterdam. Mijn liefde voor bloemen en planten dateerde van een nog veel jongeren leeftijd, ja, den oorsprong hiervan kan ik zelfs in mijn gedachten niet meer nagaan.

Langzaam drentelde ik voorbij Flora's kinderen, terwijl een zacht voorjaarszonnetje twinkelde in de gracht en hoog opkaatste tegen de huizenrij.

Daar bleef mijn oog rusten op een stekelig groen bolletje — een cactus. — Naam, groeiwijze en behandeling, het was mij allemaal onbekend. Toch kocht ik het 2 c.M. hooge stekelplantje dat mij vele jaren later Echinopsis Eyriesii bleek te zijn.

Thuis gekomen werd het door mij eerst overgeplant in een grooter potje, omdat ik mij niet kon voorstellen hoe het mogelijk was dat zoo'n bolletje in een vingerhoed kon groeien. Niemand deelde mijn belangstelling in mijn aanwinst, ook niet, toen er in den loop van dat jaar nieuwelingen bijkwamen. Stijve planten, en langzaam groeiend, was de algemeene opinie. Toen mijn verzameling tot een vijftien-tal mij onbekende soorten was uitgebreid, maakte ik mij in den tuin op den grond een lage broeibak met dubbele wanden 10 c.M. van elkaar en vulde deze 10 c.M. tusschenruimte met zand. Hierover heen kwam een ruit te liggen. Goed nat gehouden en in de volle zon geplaatst, dacht ik, zal

mijn planten wel ten goede komen. Spoedig bleek mij dat ik mis gezien had, doordat eenige Epiphyllums het opgaven en als een slappe vaatdoek in elkaar zakten.

Het *najaar* brak aan en ik hield mijn hart vast voor vorst. Op aanraden van mijn vader zette ik de potten tot den rand in turfmol met paardenmest — dat verwarmde. — Enkele dagen later vroom het dat het kraakte en van mijn pas begonnen verzameling bleven twee cactussen over en wel mijn eersteling, *Echinopsis Eyriesii* en een *Mamillaria*. Zij verhuisden naar de huiskamer en zoo bracht ik ze den winter door. Ziedaar het begin van mijn liefhebberij.

Toen kocht ik mij „Handleiding bij het kweken van cactussen door P. P. van den Bergh van Eijsinga“. Dit boekje deed mij de oogen open en opnieuw begon ik in het vroege voorjaar mij stekjes te verschaffen, welke nu alle kwamen in een kasje met voor- en bovenkant van glas, de rest hout en standplaats buiten. Hierin bloeide mijn eerste cactus en wel een *Echinocactus concinnus*. Ik was verrukt.

Toch zou het mij niet gegeven zijn om ook nu mijn verzameling uitbreiding te geven. Door studie en veranderingen van woonplaats en werkkring deden mij de controle op mijn planten missen, zoodat ook dit tweede pogen verliep en als een mislukking eindigde.

In 1930 kreeg ik een eigen home en het duurde niet lang of ook mijn jeugdliefhebberij werd hervat. Mijn eerste stek was er één van mijn Amsterdamsche eersteling, welke mij niet meer toebehoorde, maar in andere handen was overgegaan. Ik schafte mij de boekjes aan „Vetplanten“ en „Cactussen“ door J. M. van den Houten, een proefnummer van „Succulenta“ volgde. Ik werd abonné.

Op bescheiden voet heb ik mijn nieuwe verzameling aangelegd, maar heb nu toch weer een vijftiental cactussen en vetplanten op naam bij elkaar. Van onze bibliotheek maak ik druk gebruik, zoodat mijn vrouw soms lachend vraagt of uit die boeken en planten goud te halen is.

Nuth (L.).

K. H. HEIJLEN.

CACTUSSEN ALS VOEDSEL

door

G. A. PRICK, Los Angeles.

De voedingswaarde van *Opuntia megacantha* 1) is vrij hoog; op Cicilië vormen ze een der voornaamste voedingsartikelen gedurende 6 maanden van het jaar. Scheikundig onderzoek heeft bij deze planten een suikergehalte van 14 % aangetoond.

De *Platyopuntia*-cultuur is in heel Mexico zeer gewoon en sommige goed verzorgde boomgaarden leveren den kweekers prachtige winsten op. Dit heeft dan ook de belangstelling gewekt van het U. S. Gouvernement, met het gevolg, dat door het Departement van Landbouw een onderzoek werd ingesteld naar de *Opuntia*-industrie aldaar, met als resultaat, dat de waarde als voedingsmiddel minder hoog werd bevonden dan de Mexicaansche cijfers uitwezen, maar desniettemin werd erkend, dat de vruchten een waardevol voedsel vormen, wanneer ze worden gegeten versch van de plant, bereid tot vruchtenhoning of vruchtenboter, of tot een soort pastei verwerkt en verkocht als „Cactuskaas”.

Een firma te Los Angeles, bekend om haar uitnemende kwaliteit blikvruchten, maakt de vruchten van *O. megacantha* in blikjes in; men kan dezen in elke kruidenierszaak krijgen.2)

Vroeg in het voorjaar, wanneer de stengelleden (schijven) nog geen doorns hebben gevormd, worden dezen ingezameld, net als snijboonen aan reepjes gesneden en rauw gegeten als salade of gekookt op de manier van asperges. Geserveerd met wat boter en zout vormen ze een zeer smakelijk gerecht.

Opuntia's bleken van veel waarde te zijn als noodvoeder in magere en droge jaren voor het fokvee in de zuidwestelijke woestijnen der Vereenigde Staten. Alvorens het vee met de Cactussen te voeren, worden door sommige fokkers de doorns afgebrand. Maar de dieren, die ver weg op vergeten plekken grazen, hebben ten eenenmale geen keus en moeten hun Cactussen met doorns en al eten, hetgeen in veel gevallen den dood van het dier veroorzaakt onder de hevigste pijnen. De doorns doorboren n.l. maag en ingewanden, waarbij nog komt, dat wanneer het dier aan het grazen is, de stengelleden doormiddel van hun van weerhaken

1) *O. megacantha* S. D. = *O. robusta* Wendl.? (noot van vert.)

2) Dit geldt niet voor Nederland! (noot van vert.)

voorzien de doorns blijven haken in het vleesch rondom zijn bek en zich daar stevig vasthechten, zoodat alle pogingen om zich van de kwellende, hakende plantendeelen te ontdoen, vergeefs zijn en verhongering nog de inwendige marteling komt verhoogen.

Ook de voedingswaarde der *Opuntia's* als een voeder voor melkvee heeft voor het U. S. Gouvernement een onderwerp uitgemaakt van tal van proeven en onderzoekingen, echter met zeer *ontmoedigende resultaten*. Men heeft n.l. gevonden, dat een melk-koe, die werd gevoerd met de schijven van *O. castillae*, de ongestekelde variëteit, die zoo overvloedig voorkomt in het Zuidwesten, elke 18 uur tweemaal haar eigen gewicht in *Opuntia*-voer zou moeten opeten om te kunnen bestaan. Bijgevolg moest de *Opuntia* wel als voeder voor melkvee prijsgegeven worden.

Ik zag eens een kudde geiten zich te goed doen aan de vruchten van de *Cylindropuntia O. versicolor* in het Papago-Indianen Reservaat in zuidelijk Arizona. In dit gedeelte van de woestijn is veevoedsel zeer schaarsch en vrijwel het eenige bedrijf, dat de Indianen er uitoefenen, is het houden van enkele geiten. Deze dieren nu eten de stammetjes zoowel als de vruchten met smaak, doch zij vertikken het de eersten te eten, als de laatsten nog voorhanden zijn! Onnoodig te zeggen, dat hun bek en tong hard en taai als schoenleer zijn; de gouvernementsvertegenwoordiger in het Reservaat vertelde mij nog dienaangaande, dat, wanneer de geiten geslacht worden, er een heel scherp mes toe noodig is om het vleesch in den bek te snijden.

Ze zagen er wel niet zoo welgedaan uit als met graan gevoede geiten, maar gaven toch een voldoende hoeveelheid melk om aan de magere behoeften der Indianen te voldoen. Men deelde mij nog mede, dat diezelfde geiten nimmer *O. Bigelowii* aanraakten om de eenvoudige reden, dat bij die soort de doorns van weerhaken zijn voorzien en zich aan de snuit vasthechten!

Alles bijeengenomen, schijnt de *Opuntia* zich hier als handelsproduct zoowel als noodvoedsel voor mensch en dier een blijvende plaats te veroveren. En heden ten dage worden deze planten ook in de staten Arizona en Texas met dat doel gekweekt. Wat de toekomst in dezen inhoudt, moeten we nog afwachten, want er wordt nog door verschillende Universiteiten en ook het U. S. Gouvernement voortdurend geëxperimenteerd met alle Cactussen, die binnen de grenzen van het land worden gevonden.

Vert. M. K.

Afgebeeld exemplaar van *Opuntia monacantha* Haw. is opmerkelijk door *prolificeerende* vruchtbeginsels, d.w.z. die de neiging tot uitbotten vertoonen. Dit verschijnsel komt meer bij Schijfcactussen voor. Vert.

Opuntia monacantha Haw.

Santa Barbara (Calif)

Photo G. A. Frick.

ZOMERVERGADERING TE HAARLEM HEMELVAARTSDAG 5 MEI.

Programma.

10 uur. Opening zaal Hotel „Lion d'Or", Kruisweg, Haarlem, 3 min. van het Station. In een nevengelegen zaal zullen door eenige kweekers-kringleden, o.a. door den bekenden succulentenkweker, den Heer Smit te Haarlem, planten ten verkoop geëxposeerd worden, waaronder versche importen uit Argentinië.

- 11 uur. Officieele opening der Vergadering. Wat hierop volgt is een verrassing!
- 12 uur. Wandeling door Oud-Haarlem. Bezichtiging van de St. Bavokerk, Stadhuis, Hofjes enz. onder de deskundige leiding van den Heer C. J. Schreuder.
- 1 uur. Gezamenlijke lunch.
- 2 uur. Autotocht door het mooiste deel van Kennemerland, met bezoek aan de groote bloemententoonstelling te Noordwijk. De tocht van ongeveer 60 K.M. voert ons langs Vogelenzang, Noordwijkerhout naar Noordwijk. Terug dwars door de bloembollenvelden langs Lisse en Hillegom, Bennebroek en door den Hout naar Haarlem.
- 5 1/2 uur. Gezamenlijk diner.

Men behoeft zich niet tot deelneming aan de gezamenlijke lunch, autotocht en diner te verplichten. De mogelijkheid tot deelneming aan één of meerdere dezer programmapunten wordt geheel aan de bezoekers overgelaten. Natuurlijk zal het ons aangenaam zijn, als men zooveel mogelijk den geheelen dag aaneengesloten blijft, hetgeen ook in niet geringe mate den vereenigingszin zal bevorderen.

De kosten zijn, per persoon:

lunch	f 0.85
autotocht en bloemententoonstelling	- 1.50
diner.	- 1.65

(alles met inbegrip van fooien).

Ter goede regeling verzoeken wij den deelnemers zich op de volgende wijze voor deelneming te willen melden:

- 1e. Voor bezoek Vergadering en uitsluitend wandeling door Oud-Haarlem schriftelijk aan den Heer W. J. van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal, post Santpoort.
- 2e. Voor bezoek Vergadering, wandeling door Oud-Haarlem, lunch en (of) autotocht met tentoonstelling en (of) diner wordt men verzocht het verschuldigde bedrag, voor alles dus f 4.— of wel partieel (f 0.85; f 1.50; f 1.65) per postgiro over te maken: No. 24970, Haarlem, t.n.v. den Heer C. J. Schreuder, Garenkokerskade 53, of wel aan dit adres een postwissel te zenden.

Berichten van deelneming en geldzendingen worden tot uiterlijk 16 April ingewacht. Deelnemers worden beleefd verzocht hun

postwisselreque of reque giro zorgvuldig te bewaren, teneinde dit in de zaal tegen één of meerdere bons in te wisselen.

Introducé's zijn van harte welkom!

Wij roepen allen een hartelijk welkom toe in onze Bloemenstad!

HET KRINGBESTUUR HAARLEM EN OMSTR.

N.B. Voor *logiesgelegenheid* van 4—5 Mei zal gaarne door ons worden gezorgd. Opgave eveneens aan den Heer W. J. van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal (post Santpoort), uiterlijk 16 April!

HAARLEM, DE BLOEMENSTAD,
WAAR DIT JAAR ONZE ZOMERVERGADERING ZAL
WORDEN GEHOUDEN.

Zoals bekend mag worden verondersteld, ligt Haarlem in het middelpunt van eene met natuurschoon rijk gezegende streek. Door slechts de als in een krans om Haarlem liggende villadorpen Velsen,

Haarlem, Amsterdamsche Poort.

Cliché V. V. V.

Santpoort, Bloemendaal met Overveen, Aerdenhout met Bentveld en Vogelenzang, Bennebroek en Heemstede te noemen, om hun rijk, afwisselend natuurschoon met fraai aangelegde wandel-, fiets- en autowegen alom vermaard, kan een nadere omschrijving van de omgeving achterwege blijven.

De stad zelve heeft echter ook hare groote bekoring en voor elck wat wils. Nog altijd is de Groote Markt, in het midden der

Haarlem, De Vleeschhal.

Cliché V. V. V.

oude stad gelegen, het aantrekkingspunt voor het meerendeel der toeristen, omdat men op dit marktplein, dat in de 17de eeuw geheel omgeven was met fraaie panden met trapgevels, nog meerdere schoone bouwwerken uit dien tijd en van vroegeren datum kan bewonderen nl. de Groote of St. Bavokerk, de Vleeschhal, het Vischhuisje, het Raadhuis en het oude Raadhuis, later Hoofdwacht. In de onmiddellijke nabijheid op den hoek van Damstraat en Spaarne

staat de Waag, evenals de Vleeschhal een bouwwerk van den beroemden Lieven de Key, terwijl in de Jansstraat, eveneens op nog geen 3 minuten afstand, ook nog eenige fraaie gevels te zien zijn.

Hieromtrent en over andere bezienswaardigheden kunnen belangstellenden inlichtingen en met tal van mooie foto's verlichte gidsjes (folders) gratis bekomen bij het Informatiekantoor van de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer op het Stationsplein.

Nadere uitweidingen, ook omdat het bestek het niet toelaat, worden dus achterwege gelaten; slechts moge het vergund zijn erop te wijzen, dat Haarlem zich bij uitstek leent tot het houden van vergaderingen en congressen, juist in verband met haar fraaie omgeving, haar stadsschoen, zoowel uit een natuur-, als uit een architectonisch oogpunt, en haar beroemde musea.

Aangezien de vergadering gehouden zal worden juist in den tijd, dat de bloembollenvelden op hun mooist zijn, wordt er hier de aandacht op gevestigd, dat de deelnemers aan de vergadering vooral niet moeten verzuimen den autorondrit mede te maken, welke dwars door de bollenvelden, die zich van Overveen en Heemstede in Zuidelijke richting tot Leiden en Noordwijk uitstrekte, zal voeren.

Bovendien wordt ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de afd. Noordwijk van de Alg. Vereeniging voor Bloembollencultuur van half April tot einde Mei een bloemententoonstelling georganiseerd. Deze zal worden ingericht op een terrein van ongeveer 3 H.A. in de boschrijke parken van het landgoed „Offem" van L. Graaf van Limburg Styrum.

Een reden te meer om, vooral nu de zomervergadering te Haarlem zal worden gehouden, deze met Uw tegenwoordigheid te vereeren.

Wie thuis blijft, heeft ongelijk.

EEN MOOIE CRISTATAVORM VAN MAMILLARIA WILDII.

Ons verzoek, in het vorig nummer gedaan, had tot gevolg, dat de heer C. J. van Zweeden te Goes ons verraste met een duidelijke foto van een bloeiende Mamillaria Wildii cristata. Wij zijn voor de toezending der foto hoogst dankbaar. Vooreerst omdat daaruit sympathie voor „Succulenta" blijkt, maar ook, omdat

het voor ons een bewijs is, dat zich in onze collecties interessante cactusvormen bevinden.

De hier afgebeelde foto is o. i. wel zeer merkwaardig. Het onderste gedeelte der plant vertoont de normale groeiwijze van Mam. Wildii, het bovenstuk is tot een bandvormige groeiwijze (fasciatie) overgegaan.

Mamillaria Wildii cristata.

Foto C. J. van Zweeden, Goes.

De heer Van Zweeden schrijft ons bij de foto; „Deze plant heeft de eigenaardigheid, dat ze geen jonge stekken vormt, zooals de gewone Wildiivorm dat onder aan de plant doet. Maar wat het bloeien betreft, dat is bij de cristata veel rijker dan bij de normaal gevormde planten. Bij de vele jonge plantjes, welke uit het aan deze plant gewonnen zaad zijn voortgekomen, is echter geen enkele cristatavorm ontstaan. Wel bezit ik een gewone Wildii, welke voortdurend jonge cristata-stekken vormt, maar zoodra ze van de moederplant afgenomen zijn, groeien ze op dezelfde manier als het op pag. 59 afgebeelde exemplaar van den heer De Ringh, dus niet op eigen stam.”

Door bovenstaande gegevens is al weer een klein tipje opgelicht van den sluier welke zooveel bijzonderheden uit het leven der cristata-cactussen voor ons verborgen houdt.

Wie volgt?

G. D. D.

VERSLAG ALGEMEENE VERGADERING OP 23 JAN. 1932 TE UTRECHT, GEBOUW VOOR K. EN W.

Opgekomen het voltallig bestuur en 23 leden. De vergadering werd te 2 uur 40 door den Voorzitter, den heer Chr. de Ringh, geopend. In zijn openingswoord werd hulde gebracht aan de nagedachtenis van den in December 1931 ontslapen heer **Ed. Becht**. Nadat spreker gezegd had, dat hij in een opgewekte stemming verkeerde (reeds 5 jaar heeft hij de Voorzittersfunctie waargenomen, op welke periode hij zeer zeker met voldoening kan terugzien), vervolgt hij aldus:

„Toch is er nu reeds iets, dat op mijn gemoedstoestand een zware schaduw werpt, omdat ik een getrouw bezoeker dezer vergaderingen heden mis en helaas voor altijd zal moeten missen. De heer Becht is plotseling van ons heengegaan. Beleefd zou ik U willen verzoeken U een oogenblik van Uw zetel te willen verheffen ter eere van en ter nagedachtenis aan dezen sympathieken figuur. Hij was de eenvoud zelve. Onwillekeurig gaan mijn gedachten uit naar het beeld, voorstellende een monnik met een doodshoofd in zijn hand, waaronder deze simpele woorden staan: „Cras mihi" (morgen ik).

„Ik meen dan ook naar den geest van den overledene gehandeld te hebben door deze eenvoudige doch welgemeende hulde.

„Toch wensch ik nog even stil te staan naar aanleiding van zijn heengaan.

„Waarom werd de heer Becht lid onzer Vereeniging? Niet omdat hij er een verzameling op nahield, niet omdat hij toen zoo bijster veel voelde voor die planten, neen, alleen omdat hij onze Vereeniging een goed hart toedroeg. In 1926 hoorde hij van zijn ega over de strubbelingen in onze Vereeniging, voorzag daar narigheid van en stond als *niet-lid* machteloos. Hij werd lid om zodoende zeggingschap te krijgen en wij kunnen het gerust zeggen, dat door zijn toedoen de Vereeniging niet uit elkander is gevallen.

„Hij was iemand, die zich nooit op den voorgrond plaatste en toch werd zijn woord meestal wet. Veel dank zijn wij hem verschuldigd.

„Voor mevrouw Becht is zijn heengaan zeer zeker een groot gemis, maar laat het haar een troost zijn, al is het dan ook een schrale troost: velen missen hem met haar, maar haar echtgenoot zal steeds bij ons in aangename herinnering voortleven".

Aan de orde is dan punt 2 der agenda, oplezing der notulen der vorige Alg. Vergadering. Door een toevallige samenloop van omstandigheden moest echter dit punt vervallen. Uit den Utrechtschen Kring werden twee personen, de heeren Felix en Romeijn, benoemd om de bewuste notulen later nog even na te zien.

Hierop had de voorlezing plaats van eenige ingekomen stukken, n.l. uit Bussum, Maastricht en Wassenaar. Een en ander kon voor kennisgeving worden aangenomen. Vermelden we echter nog, dat naar aanleiding der brieven uit de beide eerste plaatsen, welke klachten inhielden over ons maandblad, door den Voorzitter de aandacht werd gevestigd op een schrijven van den Amsterdamschen Hortulanus, waarin „Succulenta" wèl wordt gewaardeerd. Mevr. Cohen (den Haag) vindt de kringverslagen in „Succ." over 't algemeen veel te uitvoerig. De heer van den Houten is dezelfde meening toegedaan. Uit den aard der zaak hebben zuiver plaatselijke omstandigheden voor anderen weinig interesse.

Hierna werd door de Secretaresse haar jaarverslag uitgebracht. Aan de orde is dan punt 5, verslag van den Penningmeester. Naar aanleiding van de begrooting 1932, die gemakshalve meteen werd behandeld, wordt door den heer Peursum (Hilversum) de vraag gesteld, waarom het saldo 1931 (f 411.38) daar niet bijgeteld is. Door den Voorzitter werd hierop geantwoord, dat onze inkomsten '32 bestaan uit de contributies en extra-bijdragen; we moeten hiermede zien rond te komen; 't saldo mag daar niet bijgeteld! De begrooting is overigens wat krap genomen in verband met de tijdsomstandigheden.

De verkiezing van twee bestuursleden wegens periodiek aftreden van Secretaresse en Penningmeester behoeft niet door te gaan, aangezien er geen kandidaten opgegeven waren. Mej. M. C. Karsten en de heer S. P. C. van Romunde zijn aldus herkozen. Gezien het feit, dat zij in Juni a.s. 5 jaar de pen voor de Vereeniging heeft gevoerd, werd Mej. Karsten door den Voorzitter dank gebracht voor hetgeen zij gedurende dien tijd voor „Succ." heeft gedaan, onder aanbieding van een flesch eau-de-cologne.

Overgegaan werd nu tot punt 7, benoeming der Kascommissie. Aangezien door het bedanken van den heer Stuy te Utrecht nog slechts 2 kasleden waren, werd door den Voorzitter gevraagd of zij, die in 1931 gekozen werden, hun rechten aan de nieuw te benoemen commissie voor dit jaar wilden overdoen. Men ging hiermede gaarne accoord. Als leden der Kascommissie 1932 werden voorgedragen en benoemd de navolgende Groningsche heeren: Schipper, Fokkinga en Salverda. Besloten werd, dat, mocht de heer Salverda verhinderd zijn zich met de kasverificatie te bemoeien, de heer Luinge in zijn plaats gesteld zou worden.

Daar de begrooting reeds afgedaan was, kon dadelijk worden overgegaan tot punt 9, behandeling der ingekomen voorstellen. Allereerst kwam aan de orde het voorstel van den Haag, be-

treffende het reproduceeren van afbeeldingen uit „Succulenta" in andere boeken of periodieken, hetwelk een langdurige discussie ontlokte. Geconstateerd werd, dat wel artikelen overgenomen kunnen worden met vermelding van bron, zonder daarvoor eerst den auteur geraadpleegd te hebben, doch geen photo's. Volgens de auteurswet blijft het werk van artisten eigendom van den artist; hieronder vallen ook photo's. Voor het overnemen van illustraties in een ander blad, behooren twee toestemmingen te zijn, nl. van den fotograaf en den drukker of redacteur. De heer Duursma zal hier in den vervolge rekening mede houden. Krijgt de Redactie de machtiging niet om een bepaalde photo uit te leenen, dan gaat ze gewoon in het archief.

Wat het 2de voorstel van de Hagenaars betreft, werd besloten Art. 9, 2e alinea, Huish. Regl. in zooverre te wijzigen, dat van het besluit tot ontzetting (uit het lidmaatschap) aan den betrokene een bericht wordt gezonden, ondertekend door den Voorzitter en den Secretaris. Het prae-advies van het H.B. werd dus aangenomen.

Aan de orde zijn dan de voorstellen van kring Groningen. Door den Groningschen vertegenwoordiger, den heer Schipper werd de vervaardiging van zoogenaamde *raambiljetten* warm bepleit. Besloten werd de bestaande propagandakaart 3 a 4 maal te doen vergrooten, met meerdere afbeeldingen te versieren en van een paar oogjes te voorzien, opdat ze opgehangen kan worden. Het tweede voorstel van Groningen, nl. het verstrekken van een nieuwe ledenlijst, resp. aanvullingsbladen, werd breedvoerig besproken. De Voorzitter deelde de vergadering mede, dat er voor de uitgifte van een nieuwe lijst slechts vier adhaesiebetuigingen waren ingekomen, behalve Groningen, die het plan had gelanceerd. Tot afschaffing der lijst werd besloten. De kringsecretarissen zullen echter in het bezit worden gesteld van een stel kaarten van alle zich in stad en omgeving bevindende leden der Vereeniging. Dr. Claeys (Amsterdam) zou gaarne zien, dat ook den penningmeester en den voorzitter van den kring een dergelijk kaartstelsel worde verstrekt. De Voorzitter zou desnoods wel 2 stel kaarten willen verstrekken, maar 3 stel is z.i. toch niet noodig! Degenen, die kaarten wenschen te bezitten van alle leden der Vereeniging, kunnen die aanvragen bij Firma van Druten; de kosten daarvan bedragen f 10.—; aanvullingen (alleen nieuwe leden, geen adreswijzigingen) zullen verkrijgbaar worden gesteld tegen den prijs van f3.— a f3.50.

Wat punt 10 betreft, het houden eener zomervergadering op Hemelvaartsdag (5 Mei), werd nog niets definitiefs beslist. Als eventueele plaats van samenkomst werd Leiden genoemd. Evenwel werd het een bezwaar geacht de vergadering te houden in een plaats, waar geen afdeeling gevestigd is.

Bij de rondvraag werd door Dr. Claeys als wenschelijk geoordeeld, dat het maandblad eens een stelselmatig overzicht van

speciale groepen en planten zou geven. De artikelserie over de *Aloë* is meer een historisch overzicht. Redacteur van den Houten vond dit wel belangrijk en zeker iets om in bedenking te houden. Door den Voorzitter werd nog het plan ter tafel gebracht om in „Succ.“ een zoogenaamd „leekenhoekje“ in te stellen voor beginners, wat algemeen bijval vond.

De heer Schipper informeerde nog naar de 1ste uitgave van Duursma's „Onze Vetplanten van maand tot maand“. Naar aanleiding van zijn vraag werd van bestuurswege toegezegd met Firma v. Druten de mogelijkheid van een evt. overdruk te zullen bespreken. Tot slot zou de heer Schipper gaarne zien, dat de vergadering in het vervolg wat vroeger gezet worde, opdat de menschen uit 't Noorden op tijd kunnen vertrekken. De Voorzitter zal probeeren een volgend jaar zooveel mogelijk met deze wensch rekening te houden.

Verder niets meer aan de orde zijnde, werd de vergadering door den Voorzitter gesloten.

SECRETARESSE.

BOEKBESPREKING.

Mesembryanthea door N. E. Brown, A. L. S., Dr. A. Tischer, M. C. Karsten, samengesteld door E. J. Labarre, L. Reeve and Co. Ltd., Ashford, Kent, 1931.

De literatuur omtrent dat gedeelte van de succulenten dat wij kennen onder den naam van *Mesembryanthea*, heeft een enorm omvang aangenomen. Het is voldoende kennis te nemen van de bibliographie, opgenomen in het boek dat ik het genoegen heb, met de welwillende toestemming van de Redactie, hierbij aan de lezers van ons maandblad aan te kondigen, om zich ten volle daarvan rekenschap te geven: een opsomming van meer dan 7 bladzijden, groot formaat en dicht gedrukt, een lange reeks van werken en artikelen, ontstaan in verschillende tijden en vaak prijkend met beroemde namen.

En toch, ondanks dien overvloed kunnen wij dit nieuwe werk beschouwen als een welkome Kerstgave bij het einde van het jaar op de boekentafel neergelegd. De beschikbare literatuur immers bestaat deels uit werken, die enkele dezer planten slechts terloops naast anderen behandelen, deels uit bijdragen, verspreid in talloze jaargangen van veelal moeilijk toegankelijke tijdschriften, deels ook uit boeken, die niet meer den tegenwoordigen stand van onze kennis op dit gebied weergeven. Voor zoover dit laatste betreft

bedenke men b.v. dat het boek van Berger over Mesembrianthem en Portulacaceen, langen tijd wellicht het eenige met een afgerond en voor dit geslacht dus algemeen karakter, in 1908 verscheen en dat de reizen van Dinter, waaraan wij de ontdekking danken van zoo menige soorten, die nu den trots van onze verzamelingen uitmaken, ondernomen werden in 1922 en 1923—25.

Er is dus reden om ons te verheugen over het verschijnen van dit boek, dat niet alleen, om een ditmaal wel zeer gerechtvaardigde uitdrukking te gebruiken „in een behoefte komt voorzien" maar dat dit met zijn royaal formaat, zijn keurige uitvoering en zijn prachtige foto's op schitterende wijze doet. En wij mogen dit verschijnen vooral beschouwen als een belangrijk gebeuren op het gebied van de Nederlandsche succulentenkunde en succulenteliefhebberij — al is het in Engeland gedrukt en uitgegeven — omdat er onder de vier schrijvers twee landgenooten zijn (een hiervan zelfs de secretaresse van onze Vereeniging) en omdat het gebruik van onze eigen taal naast de wereldtalen Duitsch en Engelsch, en verder toe zal bijdragen om aan de plaats van Nederland in de internationale beoefening van dezen tak van wetenschap meer beteekenis te geven.

Het boek is de vrucht van internationale samenwerking. De heer E. J. Labarre, de bekende importeur te Hilversum, die als „redacteur" de verantwoordelijkheid voor de samenstelling op zich genomen heeft en die daardoor in de eerste plaats de eer van de totstandkoming verdient, vertelt in zijn voorwoord hoe het is ontstaan. Aanvankelijk was het slechts zijn bedoeling, van eenige sedert 1926 door hem verzamelde planten een reeks beschrijvingen van de hand van den bekenden grootmeester op dit gebied, N. E. Brown., te Kew Gardens in Engeland, te publiceeren; doch langzamerhand werd de oorspronkelijke opzet met de hulp van nog een tweetal andere medewerkers tot den tegenwoordigen omvang uitgebreid, een uitbreiding, waarmede wij niet anders dan tevreden kunnen zijn, daar wij zonder haar alles wat boven de oorspronkelijke bedoeling uitgaat, natuurlijk zouden hebben moeten missen. Wat dit is, moge blijken uit de opsomming der verschillende deelen van het werk: voorwoord van E. J. Labarre; inleiding van N. E. Brown, waarin deze uiteenzet hoe hij geleidelijk er toe gekomen is het zeer uitgebreide geslacht der *Mesembryanthema* in een aantal geslachten te verdeelen; een hoofdstuk van Dr. A. Tischer te Brucksal in Duitschland, over „de *Mesembryanthema*

in de cultuur" een uitgebreid hoofdstuk van Mej. M.C. Karsten over de „algemeene oekologie", d. i. de leer van de verhouding der levende organismen tot hun omgeving; een verklarende woordenlijst; de uitvoerige bibliographie, waarvan hierboven sprake, samengesteld door Mej. Karsten; een handige index; foto's van 146 soorten met volledige beschrijvingen grootendeels van Brown, gedeeltelijk van Tischer. Alle teksten in drie talen.

Zoo ligt het boek met zijn 323 bladzijden daar vóór ons, als een uitstekend middel om ons in de wonderwereld dezer planten in te leiden, Eerlijkheidshalve moet nu echter dadelijk worden gezegd, dat de titel niet geheel in overeenstemming is met den inhoud. Van het geheele geslacht der *Mesembryanthema* worden eenige tientallen groepen besproken, nl. die, welke wij met een leelijke vertaling uit het Duitsch de „hoogsucculenten" plegen te noemen, de stamlooze soorten en hiervan hoofdzakelijk de sphaeroïde. Dus niets omtrent de struikvormige, zooals de zoo populaire *Mes. edule* en *Mes. Lehmannii*. Op zichzelf is dit misschien geen groot bezwaar, want de soorten, die wél behandeld worden, zijn voor den verzamelaar verreweg de meest interessante. Maar desniettemin had de belangstellende lezer aan den drempel van een boek, dat onder dezen titel verschijnt, mogen verwachten een systematiek van het geslacht in zijn geheel, die hem in staat stelde omtrent de plaats van de verschillende groepen in dat geheel, omtrent hun onderlinge verhouding dus, te worden onderricht, ten einde aldus de groepen, die in het boek behandeld worden, behoorlijk te kunnen localiseeren. En dat is zelfs het geval voor de groepen, welke de eer genieten voor het voetlicht, want ook hiervan worden verscheidene soorten niet vermeld. Van *Nananthus* b.v. krijgen wij de soorten *aloides*, *Pole-Evansii* en *rubrolineatus*, doch ontbreekt de opsomming van *vittatum* en *albrinotus*. Van *Faucaria* vinden wij de soorten *paucidens*, *trigina* en *tuberculosa*, doch vernemen wij niets omtrent het bestaan van *caninum* en *felinum*. Zelfs de naam van *Rhombophyllum rhomboideum* wordt in het boek niet genoemd.

Dit neemt niet weg, dat er in het boek veel te genieten valt en tevens veel te leeren. Ter toelichting moet ik tot enkele onderdeelen komen.

Het hoofdstuk van Dr. Tischer over de cultuur is een voortreffelijke bijdrage. Men vindt er in een kort bestek al het wetenswaardige volledig en helder uiteengezet. Wel zal niet ieder het met den schrijver eens zijn, waar hij zegt, dat men er naar moet

streven de wortels zoo mogelijk in het geheel niet te beschadigen. Dit lijkt mij veel te absoluut gezegd. Mej. Karsten schrijft immers in haar hoofdstuk over de oekologie, dat de wortels in de meeste gevallen kort en houtachtig zijn en dat bij sommige soorten de fijne zuigwortels gedurende de droge periode volkomen afsterven. Dus wortels van tweeërlei aard. Bij de lectuur van Tischer, vooral waar hij spreekt over den „wortelkluit", gaat men van zelf zijn woorden op het eene zoowel als op het andere onderdeel daarvan toepassen, terwijl de ervaring leert, dat de overvloedig aanwezige haarwortels wel tegen een stootje kunnen. Mij zelf is het bij verschillende planten gebeurd, dat ik in den loop van één enkelen zomer tot driemaal toe dit gedeelte van het wortelgestel wegens een hardnekkige woekering van wortelluis bijna geheel heb moeten wegnemen, en telkens bleken de wortels in korten tijd opnieuw den pot te vullen.

Het hoofdstuk over de oekologie bevat uitvoerige beschouwingen omtrent het mimicry-verschijnsel en over de vensterplanten. Deze beschouwingen bevatten veel interessants, doch naar mijn meening zou dit hoofdstuk er bij hebben gewonnen, indien het meer geconcentreerd geweest was. Het is thans onnoodig lang en de algemeene lijn daardoor soms wat verwaterd. Dit is b.v. het geval met het betoog onderaan blz. 87 (de vraag n.l. of de dieren al dan niet door erfelijkheid geoefend zijn om de mimicry-oogmerken der natuur te overwinnen), dat niet van een zekere aarzeling is vrij te pleiten. De conclusie van de paragraaf betreffende de mimicry klinkt trouwens enigszins in strijd met een gedeelte van wat er aan voorafgaat. Daar schrijft Mej. Karsten: „we zullen goed doen de beteekenis (van het verschijnsel) voor de plant niet al te zeer te overschatten; de bescherming, die de plant in haar camouflage heeft, is zooals uit het voorgaande duidelijk blijkt, niet van zulk een uitgesproken karakter als we wel zouden willen aannemen". En dit nadat zij met een zichtbaar behagen een geval heeft aangehaald dat overkomen is aan Dinter, „iemand zoo getraind als hij in het opsporen der camouflage-planten, die op een zijner reizen, in een hem bekende streek een bepaalde *Lithops* zocht en daarbij een ander toevallig door hem gevonden plantje wilde meenemen en niet eens bemerkte, terwijl hij bezig was dit plantje uit te graven, dat op een halve M₂, rondom het plantje 6 stuks van de gezochte *Lithops* groeiden en dat hij bij het uitgraven zelfs op een daarvan had geknield.

Voor de bibliographie daarentegen niets dan lof. Dit is een stuk werk, dat op een uitgebreide kennis berust en dat veel speurzin en arbeid heeft vereischt. Ik meen dan ook te mogen aannemen, dat deze bijdrage een blijvende waarde heeft.

En dan de foto's! Zij zijn voor de oogen een lust — en voor den begeerigen plantenverzamelaar een beproeving, Hoe bekoren ons de zeldzame *Gibbaea*, *Lithopes*, *Cheiridopses*, *Conophyta* en zoo vele andere, die wij wellicht nooit zullen bezitten! Wij moeten het dan maar met de afbeeldingen doen en deze vormen gezamenlijk een galerij, waarvan de beelden, met het omslaan van de bladzijden, telkens een nieuw genot verschaffend aan onzen blik voorbijgaan. Mochten wij evenwel in 't bezit komen van een dergelijke plant, dan hebben wij in de foto's — en in de er bij behorende beschrijvingen, waaraan eveneens een groote zorg besteed is — een uitstekend instrument ter determinatie. Want alle afbeeldingen zijn van dien aard, dat de kenmerken van de betreffende planten duidelijk zichtbaar zijn; en de meeste zijn bovendien origineel,

Moge het boek een welverdiend succes genieten!

Amsterdam, Januari 1932.

Dr. R. CLAEYS.

Tot ons leedwezen is de plaatsing vertraagd, doordat een der bestuursleden onze Redactie niet tijdig heeft ingelicht omtrent een afspraak met den recensent.
RED.

Pauw Tiew's. Der Kakteen Doktor. Uitg. Blumenhaus Tiew's. Stettin. Pr. 0.50 R.M.

Een klein boekje in handig formaat, dat blijkens de advertenties achter den tekst in de eerste plaats bedoeld is als een leidraad voor de cactusliefhebbers in Stettin, die hun planten betrekken van de bekende bloemisterijzaak „Paul Tiew's" aldaar. „Der Kakteen Doktor" geeft „klinische behandeling" van ziek geworden cactussen en succulenten. Hoe men de ziekten herkent, hoe ze ontstaan en genezen, doch vooral hoe ze voorkomen kunnen worden, wordt vrij uitvoerig doch op zakelijke, bevattelijke wijze verteld.

G. D. D.

Dr. Erich Werdermann. Blühende Kakteen und andere Sukkulente Pflanzen. Mappe 7. Verlag: J. Neumann, Neudamm/Berlin 1932.

Met map 6 was jaargang 1931 afgesloten. Met den nieuwen jaargang is het kostbare plaatwerk onder den gewijzigden titel

voortgezet. Deze map bevat plaat 25 *Echinocereus longisetus* (Eng.) Rümpl, pl. 26 *Echinopsis Marsoneri* Werd., pl. 27 *Echinocactus Graessneri* K.Sch. en pl. 28 *Pachyhytum oviferum* J. A. Purpus. Alle bloeiende planten, in de natuurlijke kleuren en op ware grootte gefotografeerd. Aan de bijbehorende tekst is, evenals aan de platen, uiterste zorg besteed.

De prijs per map (6 mappen per jaar) bedraagt 4 Mark, doch bij jaarabbonnement slechts 22.80 M. G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

Al is het in de natuur nog niet zoozeer merkbaar, toch zeggen de prijscouranten ons wel, dat het voorjaarsweer in aantocht is. Wij ontvingen in den loop der vorige maand:

Adolph Hahn, *Berlin-Lichterfelde-Süd.* (Berlinerstr. 90) Kakteen katalog 1932.

Een mooi uitgevoerde prijscourant met 45 duidelijke foto's, waaronder 5 van cactussen in de wildernis en enkele van eigen kweekrij. De gekleurde plaat op den omslag stelt een bloeiende *Mam, Hahniana* voor, een wondervolle grijsaard-Mamillaria, welke naar den kweker werd genoemd. De prijscourant bevat, naast een goed gesorteerde aanbieding van cactussen en andere succulenten, ook een uitgebreid aanbod van zaden.

Richard Graessner, *Perleberg*, Prov. Brandenburg. Samenliste 1932. Een niet geïll. prijscourant waarin uitsluitend zaad van cactussen en succulenten wordt aangeboden. Bijzondere aandacht verdient het groote sortiment Mesembrianthemum-zaden.

H. Winter, *Frankfurt am Main*, Fechenheim, Fachfeldstrasse 51. Samenliste 1932.

Een catalogus in kwarto formaat met 39 aardige afbeeldingen, waaronder een 6-tal natuuroptnamen. Aangeboden worden zoowel zaden van cactussen als andere succulenten, waaronder vele zeldzaamheden.

Robert Blossfeld, *Potsdam*, Neue Koenigstr. 94. Preisliste für Samen von Kakteen und anderen Sukkulenten. Op de omslag hetzelfde gekleurde plaatje als op de catalogus van Adolph Hahn. Ook van de 33 fraaie foto's zijn een tiental precies gelijk aan die van pasgenoemde firma. Van de aangeboden zaden zijn volgens het voorbericht door B. kiemprouven genomen.

Friedrich Adolph Haage Jun., *Erfurt*. Kakteen preisverzeichnis 110e Jahrg. 1932.

Een jubileum-catalogus, op de eerste bladzijde gesierd met de portretten van Friedr. Ad. Haage, die in 1822 de zaak oprichtte en zijn beide opvolgers.

De prijscourant, geheel in koperdiepdruk uitgevoerd, is geïllustreerd met niet minder dan 153 afbeeldingen, waaronder mooie natuuroptnamen en een interessante kiek op de bloemenstad Erfurt. Het aanbod van planten en zaden is als altijd enorm uitgebreid, ook de nieuwste en zeldzaamste soorten worden genoemd, zoowel wat de cactussen als andere succulenten betreft. Achter elke plantennaam vindt men eenige teekens, welke weergeven: plaats van herkomst, standplaats in de collecties ten opzichte van licht en warmte, aardmengsel en wijze van begieten. Van practisch nut is ook het splitsen der Echinocactussen in twee groepen, n.l. die der Zuid-Amerikaansche soorten en de Noordelijke soorten; de eerste verlangen slechts matig zon, de andere kunnen volle zon verdragen. In het kort heeft men hier dus een alphabetisch gerangschikte handleiding voor het kweken van elke plant afzonderlijk.

De voorzijde van den omslag is versierd met een natuurgetrouw gekleurde afbeelding van *Opuntia Bergeriana* op werkelijke grootte, zulks ter gedachtenis aan den verdienstelijke succulentkenner Alwin Berger, die op 21 April van het vorige jaar overleed, in wien firma Haage steeds een hulpvaardig raadgever vond.

Op de achterzijde van den omslag vindt men nog vier gekleurde afbeeldingen van bloeiende cactussen, n.l. *E. cereus Blankii*, *E. cactus Haagei*, *E. cactus nigricans* en *E. cactus multiflorus*.

Alles bijeengenomen, niet alleen een mooie prijscourant doch ook een practische handleiding.

Firma A. Teucq-De Laet te Contich berichtte ons, dat haar nieuwe, rijk geill. prijscourant ter perse is en binnen enkele dagen verschijnt.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Enschede en Omstreken.

De gewone maandelijksche vergadering op 3 Maart was druk bezocht. Twee nieuwe leden mochten wij bijboeken, maar er zijn hier en in omliggende dorpen nog wel meer liefhebbers. Laten alle leden meewerken ook deze voor ons te winnen! Eenige planten werden tegen geringen prijs door de heer G. J. Ooster-

veld aangeboden, waardoor de leden in de gelegenheid waren voor weinig geld in 't bezit te komen van mooie plantjes.

JOH. J. TER HORST, *Secretaris*,
Leliestraat 110.

Kring „Het Gooi“.

Excursie kwekerij Zeverijn te Hilversum, Loosdrechtscheweg, op 5 Maart j.l.

Deze was de eerste excursie, welke de kring Het Gooi organiseerde. Een 12-tal deelnemers kon zich verlustigen in 't aanschouwen van de goed verzorgde, uitgebreide collectie succulenten.

We meenen niet beter te kunnen doen, dan degenen, die om een of andere reden afwezig waren, aan te raden, deze kwekerij alsnog te gaan bezichtigen. Een teleurstelling is buitengesloten.

De Heer Peursum maakte een schitterende photo bij de kassen.

Op de j.l. 11 Maart gehouden ledenvergadering hield de Heer Lensselink een uitvoerige lezing over „*Het zaaien van cacteeën*“. Hij behandelde achtereenvolgens het bevruchten, den grond, de zaadpannen, het *zaaien* op zich zelf, de temperatuur en watervoorziening, alsmede de verzorging der jonge plantjes. Ook de schadelijke insecten, schimmels en bacteriën werden niet vergeten. Enkele aanwezigen maakten van de gelegenheid gebruik, hun raad aan die van den inleider toe te voegen. De Voorzitter dankte den Heer Lensselink voor zijn interessante en leerzame lezing.

Als leden der *Propaganda-Commissie* werden benoemd: de Heeren S. Zeverijn, P. H. Lensselink en W. v. d. Hulst. Mevr. Hornink-Regter en de Heer P. Groenhuizen verklaarden zich bovendien bereid, hun medewerking aan deze Commissie te verleen.

Besloten werd nog, gezamenlijk een 5 Liter flesch Volck aan te schaffen. De kringleden, die hiervan gebruik willen maken, kunnen zich vervoegen bij den Voorz.: Kam. Onnesweg 31, Hilversum. De prijs is 35 cts. per d.L.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag, 15 April 1932, 's avonds 8.15 precies, te *Laren* in Hotel Blom, Naarderstraat. Vertrek Tram uit Hilversum 7.45.

De agenda luidt als volgt:

1. Opening. 2. Notulen, Mededeelingen. 3. Ingekomen stukken. 4. Bespreking ingezonden planten en vertooning van lantaarnplaatjes. 5. Ruil- en Verkoopbeurs. 6. Rondvraag. 7. Sluiting.

Men wordt verzocht, planten ter bespreking mede te brengen. In de pauze bestaat gelegenheid tot bezichtiging van een collectie succulenten, ingezonden door den Heer Lensselink. Het Bestuur verwacht vooral van de leden uit Laren, Blaricum en Bussum groote opkomst. Brengt introducé mede!

Gezamenlijk zaad koopen bij den Heer Mulder, Maartensdijk. De tijd, om Uw bestelling bij 't Bestuur te doen, is tot 10 April verlengd. In ontvangstneming op 15 April.

Let op! *Het Secretariaat* is voortaan gevestigd: W. Chr. Beekman, Irisstraat 49, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 23 April des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia Westeind 15.

De Heer C. L. Harders te 's Gravenhage zal op deze bijeenkomst een voordracht met lichtbeelden houden over de „Crassulaceae”.

Het bestuur van den kring stelt het zéér op prijs, dat de heer Harders dit onderwerp heeft gekozen, omdat het nog nooit op een kringbijeenkomst is behandeld en de avond dus voor de leden zeer aantrekkelijk en leerzaam belooft te worden.

Bij voldoende deelneming stelt het bestuur zich voor een tochtje te organiseeren naar de bloemententoonstelling „de Primavera” te Rotterdam, welke op 29 April geopend wordt en zoo mogelijk daaraan een bezoek te verbinden aan de kweekerij van den Heer Janz te Overschie. De laatste twee jaar waren op de Primavera verschillende belangrijke inzendingen Succulenten, zoowel van binnenlandsche als buitenlandsche kweekers. Zij, die den tocht naar Rotterdam wenschen mede te maken, worden verzocht op de vergadering van 23 April aanwezig te zijn.

Leden, die bladaarde willen bestellen tegen *f* 1.— per zak van 3/4 mud, kunnen zich daartoe wenden tot de Secretaresse.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Amalia v. Solmsstraat 80.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 8 Maart hield de voorzitter een bespreking over het kweken van Phyllocactussen. Andere leden werden opgewekt ook eens soortgelijke onderwerpen in te leiden. Besloten werd geen twee adviseerende leden meer aan het bestuur toe te voegen. (Zie art. 3 kring Regl.) Twee ter vergadering aanwezig zijnde bestrijdingsmiddelen werden besproken, een collectieve bestelling van 300 jonge planten a 12 cent per stuk werd bijeengebracht. Naar aanleiding van een vraag of een Phyllo een blad- of stengelcactus is, zal de heer Solverda in de volgende bijeenkomst hierover een inleiding houden.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 12 April a.s. 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda: 1. Opening. 2. Notulen en ingekomen stukken. 3. Bespreking excursie Den Haag. 4. Bespreking openbare propaganda-avond. 5. Ruil en verkoopbeurs. 6. Lezing van de heer Solverda over stengel- of bladactussen. 7. Rondvraag. 8. Sluiting. Aller opkomst dringend gewenscht. N.B. Zij die nog glazen etiketten wenschen, kunnen deze ter vergadering bekomen.

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Verslag ledenvergadering d.d. 18 Maart 1932.

Te ruim 8 uur opent de Voorzitster de vergadering en doet mededeeling van een ingekomen schrijven van de Secretaresse van het Hoofdbestuur, Mej. Karsten, waarin het Hoofdbestuur de wenschelijkheid van een zomervergadering te Haarlem uit en de meening van den Kring vraagt. Het voorstel vond algemeene bijval. Den Secretaris werd verzocht zich met een door het Kringbestuur ontworpen programma tot Mej. Karsten te wenden.

Het verdere deel van den avond werd gevuld met het vertoonen van lichtbeelden van diverse Succulenten, met een episcoop, terwijl de Heer W. J. van Essen voor de noodige toelichting zorg droeg.

Voornoemde Heer had eenige bloeiende planten Kalanchoë Dyeri meegebracht, die ten bate van de kas werden verlost.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 15 April 1932, 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda: 1. Opening. 2. Ingekomen stukken. 3. Verkoop Import cactussen. Hierna pauze en ruilbeurs. 5. Inleiding door de Voorzitster over Euphorbia's. 6. Rondvraag en sluiting.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*,
Bloemendaal (post Santport),
Joh. Verhulstweg 34.

MUTATIESLEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. J. Keijzer, Amsterdam W., Admiraal de Ruyterweg 335 (v/h. 363m).
Mevr. L. Blijdenstein-Ottenhoff, 's-Gravenhage, v/h. Ruychrocklaan 26, thans v/d. Woertstraat 58.
G. Aissing, Groningen, v/h. Nieuwstraat 146a, thans N. Spoorsingel 4.
D. Huisman Jr., Groningen, v/h. Prinsesseweg 66a, thans Ernst Casimirlaan 50a.
W. Chr. Beekman, Hilversum, v/h. Javalaan 2, thans Irisstraat 49.

NIEUWE LEDEN.

D. van Leeuwen, Aalsmeer, Hadleystraat 53.
Mevr. G. Th. Günther-Hofman, Gorinchem, Haarstraat 1.
A. W. Fetter, 's-Gravenhage, Hildebrandstraat 154.
J. B. Lindeijer, 's-Gravenhage, Stastokstraat 70.
C. Doorakkers, Haarlem, Marnixstraat 11.
Mevr. C. B. Boersma-v. d. Meer, Leeuwarden, Achter de Hoven 116 A
Mevr. C. van 't Hof-Voogt, Oudendoorn, Molendijk 113.
J. H. Grandia, Rotterdam, Rozegaarde 55.
J. van Oosterhout, Rotterdam (Zuid), Pretorialaan 109 A
Mevr. Tjeenk Willink-Kronenburg, Zwolle, Veerallée 36.

Buitenland.

E. Mairaux, 41 rue de la Ruche, Brussel-Schaerbeek (België).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Wegens plaatsgebrek in ruil voor Mamillaria's, Echino-cereussen of Echinocactussen, aangeboden: 1 Aloë arborescens, 60 c.M. hoog, 2 id. 30 c.M., 1 Aloë eru maculata, breed 36 c.M., 1 Aloë saponaria, breed 2 c.M.

Adres: H. Lansink, Leliestraat 7, Enschede.

Joh.de Man, Straatdijk 387 Dirksland, biedt ter ruiling aan jonge planten van: Mam. Wildii, Mam. pusilla, M. gracilis, M. gracilis pulchella, M. elongata, M. elongata stella aurata, M. rodantha, Esis Eyriesii, E. tubiflora, E. deminuta, E. multiplex, Cereus Spachianus, C. Jamacaru, C. speciosus, C. Sylvestrii, Opuntia microdasys, O. robusta, O. aurantiaca, O. leucotricha, Etus minusculus, Stapelia variegata, Aloë maculata, Agave americana, Haworthia tessellata, H. laetevirens, Gasteria minima compacta, Euphorbia mamillaris, Echeveria globosa cristata, Crassula Schmidtii, Mesem. roseum, M. blandum, Monanthes polyphyllum, Tradescantia naviculare, Anacamperos rufescens, Sempervivella alba, Kleinia articulata.

In ruil aangeboden:

Enige tientallen zaden van *Gasteria excavata* voor zaden van andere soorten Cactussen of vetplanten.

Adres: H. Bulk, Anninksweg 25, Hengelo (Ov.).

Gevraagd stek van allerlei Echeveriasoorten, maar beslist op naam, in ruil voor andere vetplanten (per brief nader overeen te komen).

Adres: J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.

Aangeboden: exempl. van Mes. simbolusii (Simulans X Bolusii) en van M. Bolusii X Simulans, in ruil tegen andere hoogsucculenten.

Ruillijsten aan W. Brandsma, Thezingen (Gr.).